

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Yttrande över Natura 2000-tillstånd vid ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

I remissen ingår förslag till ändring i minerallagen (1991:45).

Förslaget innebär att prövningen av ett Natura 2000-tillstånd, i de fall ett sådant tillstånd krävs, ska göras i samband med prövningen av en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken i stället för i samband med prövningen av en ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Systemet för bedömning av möjligheten att utvinna mineral förutsätter prövning enligt olika lagstiftningar i flera steg. De centrala stegen i processen från prospektering till gruvverksamhet är undersökningstillstånd, bearbetningskoncession, miljöstillstånd, markanvisning samt bygg- och marklov.

Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden med arter eller naturtyper som i ett europeiskt perspektiv betraktas som särskilt skyddsvärda. Natura 2000-tillstånd krävs för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.

MKB-direktivets¹ krav på prövning och specifik miljöbedömning för stenbrott och gruvdrift i dagbrott har genomförts i svensk rätt bl.a. genom 4 kap. 11–16 §§ miljöprövningsförordningen och 6 § miljöbedömningsförordningen. Av bestämmelserna

¹ Europaparlamentet och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet) som har ändrats genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU den 16 april 2014 om ändring av direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av vissa offentliga och privata projekt.

framgår att anläggningar för brytning av malm eller mineral samt anläggningar för bearbetning eller anrikning av malm eller mineral – oavsett storlek eller omfattning – utgör tillståndspliktig verksamhet. Detsamma gäller provbrytning och anläggning för bearbetning för provändamål. I 6 § första stycket 1 miljöbedömningsförordningen anges att en verksamhet ska antas medföra en betydande miljöpåverkan om den omfattas av tillståndsplikt enligt bl.a. 4 kap. 11–16 §§ miljöprövningsförordningen. Det betyder att en specifik miljöbedömning alltid ska göras för verksamheter som avser brytning av malm eller mineral samt anläggningar för bearbetning eller anrikning av malm eller mineral.

Handläggande myndighet för ansökan om bearbetningskoncession är Bergsstaten, medan ansökan om Natura 2000-tillstånd ska göras hos länsstyrelsen i det län där det aktuella området är beläget. Ansökan om miljö tillstånd prövas av mark- och miljödomstolen.

Förslagsställaren menar att det finns flera problem med den nuvarande prövningsordningen. Handläggningstiderna är långa i ärenden om bearbetningskoncession där en tillståndsplikt enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken har aktualiserats. Även om ett Natura 2000-tillstånd meddelas är det av flera skäl inte uteslutet att samma frågor behöver prövas på nytt i ett senare skede av processen från prospektering till gruvstart. De funktionella bristerna i prövningsprocessen ger upphov till osäkerheter, som bl.a. försvårar kapitalanskaffning och riskerar att investeringar i gruvbranschen uteblir. Möjligheten till parallella processer där ett gruvbolag samtidigt ansöker om bearbetningskoncession och miljö tillstånd löser inte problemen i alla situationer.

En lösning på flera av de problem som har identifierats är att prövningen av Natura 2000-tillstånd flyttas från koncessionsskedet till miljö tillståndsprövningen. Förslaget innebär att ett Natura 2000-tillstånd, i de fall ett sådant tillstånd krävs, inte längre är en förutsättning för att en bearbetningskoncession enligt minerallagen ska kunna meddelas. På det sättet undviks de långa ledtiderna som ibland uppstår innan en bearbetningskoncession kan meddelas, samt att den för exploatören så viktiga ensamrätten till en fyndighet kan säkras på ett mer effektivt sätt.

Vidare anges att en stor fördel med att låta Natura 2000-prövningen ske i miljö tillståndsprocessen är att det är först i det skedet som verksamhetens hela omfattning, inklusive följdföretag, är känd. Det är då möjligt att göra en fullständig, exakt och slutlig bedömning av påverkan på miljön i ett Natura 2000-område i enlighet med unionsrättens krav, utan att den bedömningen bygger på antaganden. Därmed kan även otydigheter kring rättskraften hos ett tidigt Natura 2000-tillstånd undanröjas och en dubbelprövning av Natura 2000-frågorna – genom krav på nytt tillstånd eller ytterligare villkor – helt undvikas.

Syftet med förslaget är alltså att få till en tydligare, mer effektiv koncessionsprocess och att öka förutsebarheten. Förslagsställaren menar att en ökad funktionalitet i prövningsprocessen minskar de osäkerheter som delvis har bidragit till en minskad investeringsvilja i svensk gruvnäring.

Regelrådet bedömer att det framgår mot vilken bakgrund förslaget lämnas och vilket syfte det avser uppfylla. Beskrivningen är tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av bakgrund och syfte med förslaget är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Förslagsställaren uppger att Sverige under de senaste åren tappat placeringar i den årliga ranking som Fraser Institute gör av gruvregioner. År 2016 låg Sverige på plats 8, två år senare på plats 21 och vid enkätundersökningen 2020 hamnade Sverige på plats 36. Den negativa utvecklingen drivs bl.a. av branschens bedömning av osäkerheter kring miljöregleringar och regulatoriska processer (SOU 2022:56 s. 187 f.). De funktionella brister i prövningsprocessen som identifierats i promemorian gäller främst effektivitet, rättssäkerhet och förutsebarhet. Den osäkerhet som bristerna ger upphov till påverkar branschaktörer negativt och bedöms ha en dämpande effekt på viljan att investera i svensk gruvnäring.

Förslagsställaren bedömer att nollalternativet, dvs. att ingen förändring genomförs, innebär en fortsatt risk för uteblivna investeringar i mineralsektorn och relaterad industri.

Den föreslagna lösningen uppges innebära att en betydelsefull del av prövningen flyttas till ett senare skede av processen. Färre aspekter kopplade till verksamheten är alltså avgjorda när en bearbetningskoncession meddelas. Förslagsställaren menar att detta skulle kunna leda till att värdet av bearbetningskoncessionen upplevs som lägre och att den därmed fungerar sämre som säkerhet för att attrahera det riskkapital som behövs för att finansiera ett genomförande av en specifik miljöbedömning och framtagande av nödvändigt underlag till miljöprocessen. Juniora gruvbolag som saknar intäkter utöver riskkapital är extra sårbara för ett sådant utfall.

Förslagsställaren menar att det kan ifrågasättas om förslaget att flytta Natura 2000-prövningen verkligen kommer att innebära att en meddelad bearbetningskoncession får ett lägre värde. Juniora såväl som etablerade gruvbolag har i dialogen framfört att man i princip alltid räknar med att ytterligare en Natura 2000-prövning kommer att behöva genomföras senare i processen, och att en tidig Natura 2000-prövning därmed inte på något avgörande sätt bidrar till bearbetningskoncessionens värde. Samtidigt kan det inte uteslutas att förslaget innebär en viss urvattning av värdet av en bearbetningskoncession. Till det kommer att ett tidigt avslag på en ansökan om Natura 2000-tillstånd är att föredra framför ett avslag sent i processen, då väsentliga resurser investeras i projektet. Ett tidigt besked skulle innebära fördelar och tidsvinster för gruvbolag såväl som för myndigheter och sakägare.

För att kunna dra nytta av de fördelar som förslaget medför, och i viss mån hantera en situation där ett avslag kommer sent i processen, har förslagsställaren övervägt om en kompletterande bestämmelse bör föras in i 4 kap. 2 § minerallagen. Bestämmelsen skulle kunna utformas som en ventil där ansökan om bearbetningskoncession avslås om länsstyrelsen under samrådet bedömer att det är uppenbart att ett Natura 2000-tillstånd inte kommer att kunna meddelas. Fördelen med en sådan lösning är att det negativa beskedet ges tidigt, innan prospekteringsbolaget har gjort stora investeringar för att ta fram ett detaljerat underlag som belyser påverkan på miljön i ett skyddat område. Det finns dock flera svårigheter med en sådan lösning. För att länsstyrelsen ska ha möjlighet att bedöma att ett Natura 2000-tillstånd uppenbart inte kommer att kunna meddelas – vid en prövning som avses ske vid ett senare tillfälle – krävs ett gediget underlag för att beskriva verksamhetens påverkan på miljön i ett närliggande Natura 2000-område. Det finns också en betydande risk att det underlag som tas fram och den bedömning som länsstyrelsen gör förlorar i relevans eftersom det inte är ovanligt att utformningen av det planerade gruvprojektet ändras under tiden fram till miljöutredningsprövningen. Ett annat utfall är att länsstyrelsen inte anser sig kunna ta ställning i frågan med hänvisning till att underlaget är bristfälligt. Eftersom en ventil behöver konstrueras med ett högt ställt krav – uppenbart – är det troligt att länsstyrelsen

endast i undantagsfall bedömer att ett Natura 2000-tillstånd inte kommer att kunna medges, vilket medför att bestämmelsen inte realiserar sitt syfte.

Förslagsställaren menar att det är osäkert vilka rättsverkningarna är av länsstyrelsens bedömning att ett Natura 2000-tillstånd uppenbart inte kommer att kunna meddelas. Möjligheten att få ett sådant ställningstagande överprövat är begränsad, förutom genom att koncessionsbeslutet överklagas till regeringen. Om regeringen gör en annan bedömning än länsstyrelsen i Natura 2000-frågan kan regeringen antingen bevilja bearbetningskoncession om förutsättningarna är uppfyllda, eller visa ärendet åter till Bergsstaten för ny prövning. Alternativet för en sökande, som har en annan uppfattning än länsstyrelsen i frågan, skulle vara att ansöka om Natura 2000-tillstånd innan bearbetningskoncession och ta höjd för en efterföljande överklagandeprocess om länsstyrelsen avslår ansökan. Under alla omständigheter kvarstår osäkerheten eftersom en tidig bedömning inte är bindande vid den prövningen som ska ske i samband med ansökan om miljö tillstånd.

Förslagsställaren bedömer att en bestämmelse utformad som en ventil inte skulle resultera i några positiva effekter för vare sig berörda aktörer eller myndigheter. Den alternativa lösningen med en s.k. ventil har därför valts bort.

Förslagsställaren bedömer att det inte finns några andra lösningar som kan hantera de funktionella brister i prövningsprocessen som identifierats i denna promemoria och som samtidigt är förenliga med EU-rätten.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av effekter av om ingen reglering kommer till stånd. Beskrivningen är på en övergripande nivå men kan anses tillräcklig. Förslagsställaren presenterar även en alternativ lösning och resonerar kring varför denna i slutändan ändå valts bort. Förslagsställaren menar att man utöver denna alternativa lösning inte kunnat identifiera några andra lösningar som är förenliga med EU-rätten. Regelrådet bedömer att beskrivningen är tillräcklig.

Regelrådet finner att redovisningen av alternativa lösningar och effekter om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I promemorian redogör förslagsställaren för vilka EU-bestämmelser som är tillämpliga, framför allt de så kallade MKB- och naturvårdsdirektiven². Förslagsställaren bedömer att förslaget är förenligt med unionsrätten i tillämpliga delar.

När det kommer till en tillståndsprövning i flera etapper och hur den förhåller sig till Natura 2000-prövningen, har EU-domstolen uttalat att den bedömning som krävs enligt artikel 6.3 i livsmiljödirektivet i princip ska genomföras så snart samtliga verkningar som det aktuella projektet kan ha på ett skyddat område kan identifieras med tillräcklig precision (Inter-Environnement Wallonie ASBL, C-411/17, EU:C:2019:622, punkt 143). Enligt svensk rätt gäller att en gruvverksamhet får påbörjas först när alla nödvändiga tillstånd finns på plats,

² Art- och habitatdirektivet, även kallat livsmiljödirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, som senast ändrats genom Rådets direktiv 2006/106/EG av den 20 november 2006) och fågeldirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar).

dels en bearbetningskoncession enligt minerallagen, dels ett tillstånd enligt miljöbalken. Därutöver behövs även beslut om markanvisning, bygg- och marklov m.fl. beslut. Dagens system bygger således på en uppdelad prövning och de olika besluten är självständiga i förhållande till varandra. Mot den bakgrunden bör en prövning av ärenden om beviljande av bearbetningskoncession och den efterföljande miljötillståndsprocessen anses motsvara det som i EU-domstolens rättspraxis beskrivs som beviljande av tillstånd i etapper. Samma bedömning har gjorts vid den senaste översynen av genomförandet av MKB-direktivet (Ds 2016:25 s. 256). Unionsrätten kräver alltså att en samlad och heltäckande bedömning av samtliga miljöeffekterna ska göras inför det beslut som innebär ett slutligt godkännande av ett gruvprojekt. Kravet gäller i princip även när miljöeffekterna av projektet förutsätter en Natura 2000-prövning.

Av promemorian framgår att det i 4 kap. 2 § fjärde stycket minerallagen anges att prövningen i koncessionsärendet – som innefattar en tillämpning av 3 och 4 kap. miljöbalken – utesluter en senare prövning av hushållningsbestämmelserna i miljötillståndsprocessen. Det har varit lagstiftarens uttalade intention att den prövning av hushållningsbestämmelserna som görs i koncessionsskedet ska vara bindande vid den senare miljöprövningen (prop. 1991/92:161 s. 10). Frågan är om den ordningen, så vitt avser 4 kap. 8 § miljöbalken, är förenlig med unionsrätten. För att bedömningen av ett gruvprojekts påverkan på miljön i ett Natura 2000-område ska vara förenlig med unionsrätten krävs att prövningen uppfyller kraven på en fullständig, exakt och slutlig prövning i enlighet med EU-domstolens rättspraxis.

Förslaget innebär att Natura 2000-prövningen flyttas från koncessionsprövningen och i stället blir en integrerad del av prövningen av ett miljötillstånd. I det skedet är hela omfattningen av projektet känd och de unionsrättsliga kraven på en fullständig, exakt och slutlig prövning av verksamhetens påverkan på miljön i ett Natura 2000-område kan tillgodoses fullt ut. Förslaget innebär att Natura 2000-prövningen ska göras endast en gång, nämligen vid den slutliga miljöprövningen av gruvprojektet. Därigenom minimeras risken för att prövningsmyndigheterna inte uppmärksammar situationer där unionsrätten ställer krav på en förnyad prövning av verksamhetens påverkan på miljön i ett skyddat område trots att ett Natura 2000-tillstånd redan utverkas tidigare i processen.

Förslagsställaren menar därför att förslaget även bidrar till att minska risken för att de krav som EU-domstolen har ställt upp för prövningen av Natura 2000-frågor inte tillämpas på ett enhetligt sätt.

Regelrådet finner att det finns en beskrivning som tydliggör på vilket sätt förslaget är kopplat till EU-rätten och vilka bestämmelser som är aktuella. Promemorian innehåller information om såväl direktiv som rättspraxis från EU-domstolen och ett resonemang kring hur de nationella reglerna uppfyller de EU-rättsliga. Beskrivningen är tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner att redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förslagsställaren menar att de föreslagna ändringarna i minerallagen inte är av sådant slag att berörda aktörer behöver tid för anpassning. Ändringarna föreslås därför träda i kraft så snart som möjligt, förslagsvis den 1 juli 2024.

Förslaget medför inte heller någon nackdel för gruvbolag som har anhängiggjort en ansökan om bearbetningskoncession eller har påbörjat arbetet med en specifik miljöbedömning för att ta fram underlag för en Natura 2000-bedömning. Det bedöms därför inte nödvändigt att föreskriva några övergångsbestämmelser. Förslagsställaren bedömer att det inte heller finns behov av speciella informationsinsatser.

Regelrådet bedömer att det framgår varför förslagsställaren har valt den föreslagna tidpunkten för ikraftträdande. Det finns också en bedömning av behovet av informationsinsatser.

Regelrådet finner att redovisningen av särskilda hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I promemorians kapitel 7 har förslagsställaren gjort en kartläggning av ärenden om bearbetningskoncession under 2012–2021. Där framgår bland annat hur många ärenden som prövats, handläggningstider hos Bergsstaten och tid från att en bearbetningskoncession beviljats till dess att den får laga kraft.

Enligt 8 kap. 1 § tredje stycket minerallagen ska bergmästaren, i ärenden om beviljande av bearbetningskoncession, samråda med länsstyrelsen i det eller de län där koncessionsområdet ligger, när det gäller tillämpningen av 3, 4 och 6 kap. miljöbalken. Samrådet innebär att länsstyrelsen ska yttra sig om bl.a. verksamhetens eventuella påverkan på miljön i närliggande Natura 2000-områden, och om Natura 2000-tillstånd krävs. Om länsstyrelsen bedömer att utredningen avseende t.ex. påverkan på miljön i ett Natura 2000-område inte är tillräcklig kan länsstyrelsen begära att underlaget för ansökan kompletteras.

Under perioden 2012–2021 fattade Bergsstaten beslut i totalt 58 ärenden om bearbetningskoncession. Av dessa prövades 45 ärenden i sak vilket inkluderade samråd med länsstyrelsen. I en tredjedel av dessa tog länsstyrelsen under samrådet upp frågan om påverkan på närliggande Natura 2000-områden. I två tredjedelar av de totalt 15 ärenden där länsstyrelsen initierade en Natura 2000-bedömning kom myndigheten, i vissa fall efter kompletteringar från sökanden, fram till att det inte krävdes ett Natura 2000-tillstånd. Men i resterande fem ärenden bedömde länsstyrelsen att det krävdes ett Natura 2000-tillstånd.

Sammanfattningsvis har länsstyrelsen bedömt att Natura 2000-tillstånd krävts i ca 11 procent av de ärenden där samråd genomförts med myndigheten.

Av förslaget framgår vidare att det framför allt är företag inom gruvnäring som berörs, men även företag som bedriver angränsade verksamhet kopplad till gruvnäring kan beröras indirekt.

Regelrådet gör följande bedömning. Konsekvensutredningen och promemorian i övrigt innehåller få uppgifter om hur många företag som kan tänkas omfattas av de ändringar som föreslås. Det framgår inte heller tydligt om det är stora, små eller medelstora företag som berörs, eller på vilket sätt de påverkas. Om företag berörs ska det typiskt sett finnas en beskrivning av hur många dessa företag är, vilken bransch de tillhör och hur stora de är (antingen uttryckt i antal anställda eller i någon form av ekonomisk storlek). Av den kartläggning som har gjorts kan Regelrådet bilda sig en uppfattning om hur många ansökningar om bearbetningskoncession som lämnats in. Det vore dock önskvärt att

förslagsställaren varit tydligare med hur många företag som kan komma att beröras av förslaget och vilka dessa företag är.

Av promemorian går det däremot att utläsa vilka branscher som framför allt kommer att beröras av förslaget, både direkt och indirekt, även om detta kunde ha uttryckts tydligare i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner att redovisningen av berörda företag utifrån antal och storlek är bristfällig.

Regelrådet finner att redovisningen av berörda företag utifrån bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Av den kartläggning som gjorts av ärenden om bearbetningskoncession under åren 2012–2021 framgår att handläggningstiderna i koncessionsärenden blivit allt längre efter Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2016 ref. 21 (Norra Kärr), i vilket domstolen förtydligade omfattningen av prövningen enligt 4 kap. 2 § minerallagen. Eftersom avgörandet innebär att även påverkan från driftanläggningar ska beaktas när Natura 2000-frågor bedöms har det krävts kompletteringar av underlagsmaterialet i inneliggande ansökningar om bearbetningskoncession, vilket har lett till förlängda handläggningstider hos Bergsstaten (SGU, Årsredovisning 2021, s. 32 f.). Att det ställs högre krav på underlagen i sådana ärenden kan också medföra ökade kostnader i samband med miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar.

Förslagsställaren menar att med den nuvarande hanteringen förväntas även Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2022 not. 20 (Laver) leda till ytterligare förlängda handläggningstider. Domstolen klargjorde här att det, i fall då tillståndsplikten i 7 kap. 28a § miljöbalken har aktualiserats, måste finnas ett slutligt Natura 2000-tillstånd innan en bearbetningskoncession kan meddelas.

Förslagsställaren uppger att det kan förväntas att den totala tid som prövningsprocessen tar kan kortas ned väsentligt då det inte längre är nödvändigt att pausa handläggningen av en ansökan om bearbetningstillstånd i väntan på ett lagakraftvunnet Natura 2000-tillstånd, vilket i sig kan ta flera år. Detta ger också sökandebolaget bättre förutsättningar att säkra den nödvändiga ensamrätten för att bryta en fyndighet. Vid ett genomförande av förslaget behöver underlaget för en Natura 2000-prövning inte finansieras förrän i ett senare skede. Detta innebär att sökandebolaget inte behöver låsa in kapital tidigt i processen. Därtill undviks en situation där Natura 2000-prövningen behöver ske två gånger, vilket i sig leder till tidsvinster och kostnadsbesparingar för berörda gruvbolag.

Förslaget medför att landets fem mark- och miljödomstolar, i stället för 21 länsstyrelser, prövar Natura 2000-frågor kopplade till ett gruvprojekt. Förslagsställaren menar att det bör vara fördelaktigt ur ett processperspektiv och skapar förutsättningar för en enhetlig hantering och praxis, vilket ökar förutsebarheten för sökandebolagen.

I promemorian diskuteras om förslaget kan innebära att värdet av en bearbetningskoncession minskar, med konsekvensen att det blir svårare för juniora gruvbolag att attrahera kapital. Risken för att bearbetningskoncessionen sjunker i värde är svår att värdera och kvantifiera. När den risken värderas bör samtidigt hänsyn tas till att förslaget förenklar och förtydligar prövningen av en ansökan om bearbetningskoncession, vilket i sig bedöms leda till att investeringsviljan ökar. Förslagsställaren menar att det är en generell uppfattning i branschen, bland såväl etablerade som juniora gruvbolag, att problemen med nuvarande

prövningssystem är större än riskerna för att förslaget skulle medföra en viss urvattning av bearbetningskoncessionens värde. Mot bakgrund av detta bedöms förslaget leda till positiva effekter för gruvbranschen i sin helhet. Förslaget bedöms inte leda till några negativa konsekvenser för prospektörens trygghet att kunna bearbeta en fyndighet för vilken koncession meddelats.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns en beskrivning av möjliga effekter på företagens administrativa kostnader. Det hade dock varit bra om dessa kunnat kvantifieras, men Regelrådet har viss förståelse för att det kan finnas utmaningar i att göra detta på ett rättvisande sätt. Förslagsställaren redovisar tydligt de olika stegen i processen från prospektering till gruvverksamhet för att visa vilka svårigheter de nuvarande reglerna innebär för företag och på vilket sätt förslaget skulle kunna underlätta för företagen, både i form av kortare processer och potentiellt minskade kostnader. Beskrivningen är tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner att redovisningen av påverkan på företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren menar att förslaget bidrar till ökad effektivitet, rättssäkerhet och förutsebarhet i prövningsordningen, vilket kan leda till en stärkt investeringsvilja i svensk gruvindustri. En ökad vilja till investering är positiv för företagen i branschen. Det gäller särskilt för s.k. juniora gruvbolag, som är beroende av riskkapital för finansiering av en tillståndsprocess. Etablerade gruvbolag har generellt sett större förmåga att hantera inte bara osäkerheter utan även större kostnader tidigt i processen. Förslaget kan därför förväntas leda till att juniora gruvbolag stärker sin konkurrenskraft i relation till etablerade gruvbolag.

Vidare anger förslagsställaren, som nämnts ovan under rubriken *Alternativa lösningar och effekter om ingen reglering kommer till stånd*, att Sverige under de senaste åren tappat i placeringar i den årliga ranking som Fraser Institute gör av gruvregioner. Förslagsställaren menar att förslaget skulle kunna bidra till att svensk gruvnäring stärker sin konkurrenskraft internationellt.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställaren tar upp vissa aspekter som kan påverka konkurrensen till fördel för juniora gruvbolag och även hur svensk gruvnäring i stort skulle kunna påverkas ur ett internationellt perspektiv. Resonemangen är dock relativt kortfattade och innehåller ingen detaljerad information om hur konkurrensförhållandena skulle påverkas av förslaget. Det hade varit önskvärt att förslagsställaren utvecklat sina resonemang lite mer. Förslaget skulle dock innebära en förenkling som är lika för alla företag, oavsett storlek, och redovisningen kan därför anses tillräcklig.

Regelrådet finner att redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I promemorian anges inget om regleringens påverkan på företagen i andra avseenden.

Regelrådet bedömer att det inte finns något som uppenbart talar för att förslaget skulle medföra en påverkan på företagen i andra avseenden. Bristen är därför inte av avgörande vikt.

Regelrådet finner, med hänsyn till förutsättningarna i ärendet, avsaknaden av information om regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Promemorian saknar uppgifter om ifall några särskilda hänsyn behöver tas till små företag. Förslagsställaren nämner vissa konsekvenser för vad man benämner som juniora företag, vilket skulle kunna innefatta mindre företag. Detta är dock inte specificerat.

Regelrådet gör följande bedömning. Såvitt Regelrådet kan förstå är det mycket lite som talar för att förslaget skulle medföra negativa effekter som blir svårare att hantera för små företag. Det som nämns om juniora företag skulle snarare kunna medföra positiva effekter i form av minskade kostnader och ökad förutsebarhet. Mot den bakgrunden kan avsaknaden av tydligare information anses vara ett mindre problem, även om det i princip alltid bör finnas ett tydligt resonemang om sådana överväganden i en konsekvensutredning när ett förslag berör företag.

Utifrån förutsättningarna i ärendet finner Regelrådet att avsaknaden av redovisning om särskilda hänsyn till små företag är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet finner att redovisningen brister avseende hur många företag som kan komma att påverkas av förslaget och hur stora dessa företag är. Det vore önskvärt att förslagsställaren beskrivit tydligare vilka företag som berörs. Konsekvensutredningens kvalitet hade också förbättrats om den hade innehållit någon form av kvantifiering av kostnader, även om det framgår att förslaget sannolikt skulle minska företagens kostnader. Samtliga övriga avsnitt beskrivs på ett godtagbart sätt. Även om konsekvensutredningen saknar detaljerad information om vilka företag som påverkas innehåller den tillräcklig information för ett förslag som troligen kan innebära viss förenkling för företag, både i form av kortare processer och minskade kostnader.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 16 augusti 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Katarina Kjellström

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Katarina Kjellström
Föredragande